

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 118 | 19-25 Eylül 2022

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 58 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

19 Eylül: Gülen hareketi üyesi olma suçlamasıyla 7 yıl 6 ay hapis cezasına mahkum edilen Sevda Ersoy adındaki dört aylık hamile bir kadın, tutuklanarak cezaevine gönderildi. Kanunlar hamile kadınlar için ceza infazının ertelenmesini öngörüyor.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

21 Eylül: İstanbul'da polis, Cumartesi Anneleri tarafından düzenlenen bir protestoya müdahale ederek

16 kişiyi gözaltına aldı. Grubun bazı üyeleri, daha önceki gösterilere katılımı nedeniyle yargı sürecinde.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

20 Eylül: İstanbul'da polis, İran'da bir kadının işkence sonucu hayatını kaybetmesiyle ilgili protestolara destek için düzenlene bir gösteriye müdahale ederek iki kişiyi gözaltına aldı.

21 Eylül: İstanbul'da polis, Cumartesi Anneleri tarafından düzenlenen bir protestoya müdahale ederek 16 kişiyi gözaltına aldı. Grubun bazı üyeleri, daha önceki gösterilere katılımı nedeniyle yargı sürecinde.

21 Eylül: Şanlıurfa Valiliği, İlker Akkaya tarafından verilmesi planlanan bir konseri, güvenlik ve kamusal düzen gerekçeleriyle yasakladı.

25 Eylül: İstanbul'da bir ilçe kaymakamlığı, ilçede planlanan bir halk festivalini yasakladı.

25 Eylül: İstanbul'da polis, bir festivalin yasaklanmasıyla ilgili olarak düzenlenen bir gösteriye müdahale ederek 15 kişiyi gözaltına aldı.

25 Eylül: Diyarbakır'da polis, bir futbol maçı sırasında stadyumda Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi bayrağı açtıkları gerekçesiyle altı kişiyi gözaltına aldı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

19 Eylül: Bir Diyarbakır mahkemesi, gazeteci Hatice Şahin'i, Kürt siyasi örgütlenmelerine ilişkin haberleri nedeniyle terör örgütü üyeliği suçlamasıyla 6 yıl 3 ay hapis cezasına mahkum etti.

19 Eylül: Diyarbakır'da polis, Kürtçe bir gazetenin 100 nüshasına gerekçe göstermeksizin el koydu.

20 Eylül: Bir Hatay mahkemesi, Feleknaz Aslan adlı bir kadını, 2015 yılındaki Nevruz kutlamalarında geleneksel Kürt renklerinde bir şal taşıyarak terör örgütü propagandası yaptığı suçlamasıyla 10 ay hapis cezasına mahkum etti.

20 Eylül: Aydın'da polis, bir HDP mitinginde söylediği bir şarkı nedeniyle müzisyen Kadir Çat'ı geçici olarak gözaltına aldı.

21 Eylül: Bir Diyarbakır mahkemesi, Kürt gazeteci Kadri Esen'i, sosyal medyada terör örgütü propagandası yaptığı suçlamasıyla 1 yıl 3 ay hapis cezasına mahkum etti.

22 Eylül: Türkiye dışından yayın yapan araştırmacı gazeteci Cevheri Güven'in ve Almanya'daki evinin gizlice çekilmiş fotoğrafları hükümete yakın Sabah gazetesi tarafından yayınlandı. Yakın geçmişte bazı Avrupa ülkelerinde Türk gazeteciler fiziksel saldırıların hedefi olmuştu.

23 Eylül: Bir Diyarbakır mahkemesi, Kürt gazeteci Nurcan Yalçın'ı, 2015 ve 2016 yıllarındaki gazetecilik faaliyetleri nedeniyle, terör örgütüne yardım ve yataklık suçlamasıyla 2 yıl 6 ay hapis cezasına mahkum etti.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

19 Eylül: İstanbul Valiliği, Mayıs ayındaki bir gösteri sırasında gazetecilere fiziksel saldırıda bulunan polis memurlarına soruşturma açılmasına izin vermedi.

23 Eylül: Medyada yer alan haberlerde, 2016 yılındaki bir darbe girişiminin ardından meslekten ihraç edilen 4.156 hakim ve savcıdan şu ana kadar yalnızca 95'inin Hakimler ve Savcılar Kurulu (HSK) tarafından mesleğe iade edildiğine dikkat çekildi.

25 Eylül: Temmuz 2016'daki darbe girişiminden sonra kamu görevinden ihraç edilmesinin ardından intihar eden hemşire Sevgi Balcı, ihracından altı yıl sonra göreve iade edildi.

KÜRT AZINLIK

19 Eylül: Bir Diyarbakır mahkemesi, gazeteci Hatice Şahin'i, Kürt siyasi örgütlenmelerine ilişkin haberleri nedeniyle terör örgütü üyeliği suçlamasıyla 6 yıl 3 ay hapis cezasına mahkum etti.

19 Eylül: Diyarbakır'da polis, Kürtçe bir gazetenin 100 nüshasına gerekçe göstermeksizin el koydu.

20 Eylül: Bir Hatay mahkemesi, Feleknaz Aslan adlı bir kadını, 2015 yılındaki Nevruz kutlamalarında geleneksel Kürt renklerinde bir şal taşıyarak terör örgütü propagandası yaptığı suçlamasıyla 10 ay hapis cezasına mahkum etti.

20 Eylül: Aydın'da polis, bir HDP mitinginde söylediği bir şarkı nedeniyle müzisyen Kadir Çat'ı geçici olarak gözaltına aldı.

23 Eylül: Bir Diyarbakır mahkemesi, Kürt gazeteci Nurcan Yalçın'ı, 2015 ve 2016 yıllarındaki gazetecilik faaliyetleri nedeniyle, terör örgütüne yardım ve yataklık suçlamasıyla 2 yıl 6 ay hapis cezasına mahkum etti.

CEZAEVİ KOŞULLARI

19 Eylül: Malatya'daki bir cezaevinde tutulan Barış Keve isimli bir mahkum, tek kişilik bir hücreye konmasının ardından intihar etti.

20 Eylül: İnsan Hakları Derneği (İHD), son sekiz ayda Türkiye cezaevlerinde toplam 55 mahkumun hayatını kaybettiğini duyurdu. İHD'nin açıklamasına göre söz konusu mahkumların 27'si hastalıktan dolayı, 18'i şüpheli şartlar altında, sekizi intihar ederek ve ikisi bilinmeyen nedenlerle hayatını kaybetti.

24 Eylül: Bir İstanbul cezaevinde gardiyanlar, bazı mahkumların temizlik malzemelerine el koydu. Konuyla ilgili haberlerde ayrıca, bazı mahkumların uyuz hastalığına yakalandığını ve söz konusu mahkumlar için cezaevi yönetimi tarafından tedavi imkanı sunulmadığı belirtildi.

24 Eylül: Bir Kocaeli cezaevinde gardiyanlar, bir koğuş araması sırasında mahkumlara ait bir şiir kitabına el koydu.

24 Eylül: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), Bitlis'teki bir cezaevinin revirinde bazı ilaçların son kullanma tarihinin geçmiş olduğunu raporladı.

25 Eylül: Bir Antalya cezaevi, Hepatit B hastası Ali Karakut isimli bir mahkumun ilaç ve hastane sevki ihtiyacını karşılamadı.

25 Eylül: Bir Diyarbakır cezaevi, Mehmet Polat isimli bir mahkumun tedavisini yaptırmadı.

25 Eylül: Medyada yer alan haberlerde, Yunanistan tarafından geri itilmelerinin ardından Edirne'deki bir cezaevinde tutulan bazı siyasi tutukluların evlerine ve ailelerine daha yakın cezaevlerine nakledilme taleplerinin yerine getirilmediği duyuruldu.

25 Eylül: Önde gelen insan hakları avukatı Çiğdem Koç, cezaevlerinin işyeri olarak sınıflandırılmalarından bu yana mahkumlara fahiş elektrik faturaları gönderildiğini sosyal medyada duyurdu.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

21 Eylül: Ankara'daki bir Somali restoranının sahibi olan Mohamed Isse Abdullah'ın sınır dışı edilmek üzere gözüaltına alındığı duyuruldu. Abdullah yakın zamanda restoranının tabelasının renkleri nedeniyle yerel polisin baskısına maruz kalmasıyla gündeme gelmişti.

23 Eylül: Türkiye sahil güvenlik güçleri, İzmir kıyıları açıklarında bir göçmen teknisinin motorunun bozulması nedeniyle denizde sürüklenmesinin ardından iki kişinin cansız bedeninin bulunduğunu açıkladı.

25 Eylül: Çanakkale açıklarında bir göçmen botunun devrilmesinin ardından dördü çocuk altı kişi hayatını kaybetti.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

20 Eylül: Anayasa Mahkemesi, 2017 yılında Gülsüm Elvan adlı bir kişinin şiddet kullanılarak gözüaltına alınmasının kötü muamele yasağı ihlali teşkil ettiğine hükmetti. Başvuruya konu olayda polis tarafından ters kelepçelendiği sırada Elvan'ın kolu kırılmıştı.

21 Eylül: Hakkari'de polis, gözüaltında bulunan Esat Çakmak isimli bir kişiye kötü muamelede bulundu.

21 Eylül: Medyadaki haberlerde Hakkari'de jandarmalar tarafından gözüaltına alınan 10 kişinin itirafçı olma baskısına maruz bırakıldığı duyuruldu.

21 Eylül: İstanbul'da polis, bir ev baskını sırasında gözüaltına aldığı iki kişiyi ters kelepçeledi ve kötü muameleyle maruz bıraktı.

22 Eylül: Bir Ankara cezaevinde bir ay önce hayatını kaybeden Mehmet Bozan isimli bir mahkumun ortaya çıkan mektupları gardiyanlar tarafından sıklıkla kötü muameleyle maruz bırakıldığını gösterdi.

25 Eylül: Bir Antalya cezaevinde gardiyanlar, Ali Karakut isimli bir mahkuma fiziksel ve sözlü olarak kötü muamelede bulundu.

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE

22 Eylül: Türkiye dışından yayın yapan araştırmacı gazeteci Cevheri Güven'in ve Almanya'daki evinin gizlice çekilmiş fotoğrafları hükümete yakın Sabah gazetesi tarafından yayınlandı. Yakın geçmişte bazı Avrupa ülkelerinde Türk gazeteciler fiziksel saldırıların hedefi olmuştu.